

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України "Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)"

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Конституція України визначає, що захист суверенітету і територіальної цілісності України є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу (стаття 17). Зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права (стаття 18).

Російська збройна агресія спричинила докорінні зміни у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі України, що обумовлює необхідність пошуку нових механізмів гарантування національної безпеки України та чіткого закріплення в Основному Законі держави незворотності цивілізаційного вибору України, уособленням якого є європейська та євроатлантична інтеграція України.

Переважна більшість українського суспільства підтримує курс на повноправне членство України в ЄС та НАТО, усвідомлюючи, що це є ключовою гарантією розбудови демократичної правової держави та забезпечення її безпеки. Широка суспільна підтримка в Україні європейського та євроатлантичного вибору зумовлена європейською цивілізаційною ідентичністю України, її тісними і тривалими відносинами з членами європейської та євроатлантичної спільнот, які ґрунтуються на спільних цивілізаційних цінностях.

Для Українського народу інтегрування до ЄС та НАТО є рівнозначним забезпеченню незалежності нашої держави. Спроба реакційного режиму Януковича відмовитися від європейського та євроатлантичного курсу держави спричинила Революцію Гідності, рушійною силою якої були прихильники європейської ідеї. Триваюча збройна агресія Росії має на меті блокувати інтегрування України до єдиного європейського простору. Рішучість Українського народу у відсічі і стримуванні російської агресії є переконливим свідченням всенародної підтримки цивілізаційного вибору України.

Україна має достатні політико-правові передумови для повного інтегрування до Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу – право на інтегрування до ЄС за Україною закріплює стаття 49 Договору про Європейський Союз, визначаючи, що будь-яка європейська держава, що

шанує спільні принципи, може звернутися з поданням щодо набуття членства в Союзі. Приналежність України до західної цивілізації відображено і в Угоді про асоціацію з її визнанням європейських прагнень та європейського вибору України, і в рішенні Бухарестського саміту НАТО 2008 року про підтвердження майбутнього членства України в цій організації. Принцип "відкритих дверей" продемонстрував і цьогорічний ювілейний Двадцятий саміт "Україна – ЄС" (9 липня 2018 року), який вкотре підтвердив європейську перспективу України. Успіхи України на євроатлантичному напрямі відображає отримання статусу країни-аспіранта у 2018 році як визнання прагнень України до набуття повноцінного членства в цій організації.

Законом України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" (стаття 11) до основних засад зовнішньої політики віднесено забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі, а також поглиблення співпраці з Організацією Північноатлантичного договору з метою набуття членства у цій організації.

Стратегією національної безпеки України, затвердженою Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287, основними цілями визначено: мінімізацію загроз державному суверенітету та створення умов для відновлення територіальної цілісності України у межах міжнародно-визнаного державного кордону України, гарантування мирного майбутнього України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави; утвердження прав і свобод людини і громадянина, забезпечення нової якості економічного, соціального і гуманітарного розвитку, забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу та формування умов для вступу в НАТО (розділ 2).

Отже, закріплення на конституційному рівні правової визначеності курсу України на членство в ЄС і НАТО мобілізуватиме українське суспільство і українську владу та сприятиме реформам, спрямованим на досягнення критеріїв повноправного членства в ЄС і НАТО.

2. Мета і завдання законопроекту

Метою запропонованих законопроектом змін є законодавче закріплення в Конституції України цивілізаційного вибору, європейської ідентичності Українського народу та незворотності стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Пропонована законодавча ініціатива має на меті внесення необхідних змін до Конституції України для реалізації цілеспрямованого прагматичного курсу України на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору як стратегічних зовнішньополітичних пріоритетів держави.

Пропонується також виключити з Конституції України положення, яке передбачає використання існуючих військових баз на території України для тимчасового перебування іноземних військових формувань на умовах оренди відповідно до міжнародних договорів.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Національними нормативно-правовими актами, які регулюють правовідносини у цій сфері, є Конституція України, Закон України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики", Закон України "Про національну безпеку України".

Законопроект у пропонованій редакції раніше до Верховної Ради України не подавався.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону, про проект якого йдеться, не потребуватиме додаткових видатків Державного бюджету України і місцевих бюджетів.

Прийняття Закону не потребує проведення всеукраїнського референдуму та, відповідно, виділення коштів з Державного бюджету України для його проведення.

6. Прогноз соціально-економічних, політичних, правових та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття Закону сприятиме реалізації європейського та євроатлантичного вибору через розширення та поглиблення співробітництва України з Європейським Союзом та Організацією Північноатлантичного договору аж до набуття повноправного членства, зміцненню національної безпеки нашої держави, матиме наслідком гарантію її суверенітету і територіальної цілісності.

7. Інші відомості, необхідні для розгляду законопроекту

Прийняття законопроекту не потребує викликаного системною єдністю норм Конституції України одночасного внесення змін до розділів Конституції України, зазначених у статті 156 Конституції України.

Законопроект відповідає вимогам частини другої статті 156, вимогам статей 157 та 158 Конституції України.

У законопроекті, зокрема, відсутні положення (або подібні до них), які в раніше наданих висновках та прийнятих рішеннях Конституційного Суду України визнавалися такими, що скасовують чи обмежують права та свободи людини і громадянина або спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України.

Прийняття і затвердження законопроекту в поданій редакції забезпечить системність, повноту, чіткість і несуперечливість конституційного регулювання суспільних відносин.

Положення законопроекту викладені повно, чітко, є несуперечливими та дадуть змогу системно регулювати відповідні суспільні відносини на конституційному рівні. Законопроект не потребуватиме прийняття до нього пропозицій і поправок, у тому числі редакційно-уточнювального характеру.

Прийняття запропонованих у законопроекті змін до Конституції України не призведе до порушення міжнародних зобов'язань України.

Заступник Глави
Адміністрації Президента України

К.Єлісєєв